

ЦЪРКОВЕН ВЕСТНИК

ОРГАН НА БЪЛГАРСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦЪРКВА
СЕДМИЧНИК ЗА РЕЛИГИОЗНА И ЦЪРКОВНО-ОБЩЕСТВЕНА ПРОСВЕТА
Адрес: София, ц. ул. „Св. София“ № 2 тел. 8-29-83 сметка 110-11 БНБ — Софийски градски икон

НЕДЕЛЯ НА ПРАВОСЛАВИЕТО

Има събития в живота на отделните личности, общества и народи, които оставят трайни, незаличими следи. Такива събития има и в живота на Христовата Църква. В продължение на единадесет века тя празнува в първата неделя на великия пост едно събитие, станало на 19 февруари 842 година. То има историческа важност и съдбовно значение, затова добре е да се припомним по-често.

Служители в църковния живот е имало винаги. Наред с чистата пшеница на църковната нива винаги са расли и плевели. Не веднаж те са избуявали над пшеницата, засенчвали са я и са я заплашвали с унищожение. В недрата на Църквата се родили и откърмили безброй еретици, които „излязоха от нас, но не бяха наши; защото, ако бяха били наши, щяха да останат с нас; но те излязоха, за да стане явно, че не са всички наши“ (1 Иоан. 2:19).

След победата над отминаващия езически свят, Църквата трябваше да води продължителна, упорита и тежка борба с другия, по-опасен и коварен вътрешен враг — ересите. В тази борба бе разкрита с неподражаема сила и кристална чистота църковната истина. Ако първите три века се считат за епоха на гоненията, то следващите пет безспорно са епоха на усилен догматически борби. През тази епоха били разкрити и формулирани някои догматически истини — дело на цялата Църква, на богоозарени и чисти сърца, на неподкупни съвести. След изясняване на триадилогическите и христологическите спорове, които генетически са свързани, в началото на VIII век неочаквано възникнал нов спор — за иконопочитанието. Противници на иконопочитанието имало, в една или друга форма, още от началото на IV век. Сега техният брой се увеличил много. Предстояла нова и тежка борба, нови изпитания и страдания. Сигнал за тази борба дал византийският император Лъв Исавриец (717 — 741) с указа си от 726 година, с който заповядал да бъдат отстранени иконите. Последвали низвержения, заточения, нови укази, събори. Дадени били и първите жертви; сонмът на мъчениците се увеличил. Борбата обхванала всички слоеве на тогавашното общество и продължила повече от едно столетие. Тя не стихнала и след седмия вселенски събор (787), на който иконоборството било осъдено, а привържениците му — предадени на анатема. Иконоборците чрез императорския двор и чрез висши иерархически лица продължавали да смущават църковния живот и да тровят съзнанието на вярващите. „Но Божията твърда основа стои непоколебимо“ (2 Тим. 2:19). През м. февруари 842 година в Ца-

риград бил свикан поместен събор под председателството на патриарха Методия. Съборът потвърдил решенията на седемте вселенски събори и предал на анатема иконоборците. Истината победила, православие възтържествувало. Съборът постановил, всяка година първата неделя на великия пост да бъде празник на православие. За пръв път този ден, наречен неделя на православие, бил тържествено отпразнуван на 19 февруари 842 година. В този ден били възстановени иконите във всички столични храмове. Вярна на определението на този събор, Църквата от тогава и до днес тържествено чествува неделата на православие и с умиление пее: „Мире весъ веселися: се бо Господь низложи с висоти нечестия державу неизреченним промышлением, и смиреннии вознесохомся днесъ к вере православия... Не ктому нечестивих еретиков нине бровь вземлется: Божия бо сила православие удержала естъ“.

Тържеството на православие е безспорен исторически факт. Този факт неминуемо привежда към размисъл. Нима случайно е определена именно първата неделя на великия пост за спомняне на това събитие? Безспорно не. Тогава е времето, през което на човека се дава по-осезателно възможност да се самовглъби и размисли, да прецени изминатия си живот, да смъкне от себе си дрипите на греха, да се омие в сълзите на покаянието и да облече одеждите на благочестието. Така най-добре ще посрещне тържеството на православие, което идва свежо, чисто и живоносно като настъпващата пролет, в началото на която се празнува неделата на православие. Християнинът трябва да се стреми към това тържество, да го желае с цялата си същност, да се проникне от стихията на православие. Наистина догматическа формулировка на православие до сега не е дадена и не може да бъде дадена. Православие е пълнота на Христовото учение, то е негов точен отобраз. Православие има две страни: правоверие, и прав, истински, чист, съвършен живот, живот в Христа и чрез Христа. Православие е самият живот в истината, защото думите на Христа са дух и живот (Иоан. 6:66). То е реална сила, която може да се преживява, а не да се доказва с помощта на разума. Живеш ли с Христа и в Христа, ще узнаеш същината на православие, ще почувствуваш неговата сила и ще се заплениш от омайващата му красота. Всеки желае в душата си да бъде православен, но не всеки е такъв. Да бъдеш православен не значи само да посещаваш храма Божий, да присъствуваш или да извършваш всекидневното богослужение и

да произнасяш името Господне (Мат. 7:21—23). Да бъдеш православен значи с чиста съвест (2 Тим. 1:3), с пост и молитва (Лука 2:37), с благоговение и страх (Евр. 12:28), в святост и правда (Лука 1:75), денем и нощем, (Деян. 26:7. Откр. 7:15) да служиш на Бога, да посветиш Нему целия си живот, да изпълняваш Неговата воля (Мат. 7:21), да имаш дух Христов (Рим. 8:9), мисли Христови, да отобразиш Христа в себе си, да се съединиш с Господа и да станеш един дух с Него (1 Кор. 6:17). Само по този път може да се почувствува силата на православието, да се преживее то в душата на отделната личност.

Православието привежда към единомислие. Вън от него между именуваните се християни единомислие липсва. Днес по целия свят има 1237 раз-

нолики християнски групировки. В това число не влизат имащите по-малко от 100 члена. Всяка от тези групировки претендира, че тя е пазителка и изявителка на истината. Истината е една, защото Бог е един. Той е над всички, и чрез всички (Ефес. 4:6). Всеки, който правилно вярва и правилно слави с думи и дела Бога, е приятел Божий (Лука 12:4), носител и изявител на вечната истина, пазена от Църквата, която е стълб и крепило на истината (1 Тим. 3:15).

Тържеството на православието е тържество на правдата, истината, мира и любовта. Към тях трябва да се стреми всеки Христов следовник, тях трябва да внедрява всеки в личния си и обществен живот.

Т. КОЕВ

Възвишен образ на истинско покаяние

За всеки човек, колкото и дълбоко да е затънал в дълбочините на греха и порока, има винаги открит една пътека към чистотата на сърцето и спасението на душата — към Бога. Това е покаянието. То е израз на Божията състрадателна любов към хората. Сам Бог казва: „Не искам смъртта на грешника, а да се отвърне от пътя си и да бъде жив“ (Иезек. 33:11). И Бог непрестанно зове хората да се освободят от греха и ги подпомага по пътя към спасението.

За този зов ни говори св. Библия. В страниците на тази свещена книга звучи Божият глас за покаяние. Повелително ни зове Той към това и чрез гласа на Своята св. Църква, която отреди да бъде стълб и крепило на истината (1 Тим. 3:15). Особено през Великия пост св. Църква чрез чудно умилителни песнопения и молитви приканва вярващите свои чедра към покаяние за сторените прегрешения, за да получат опрощение и станат участници в небесната радост.

И мнозина чуват този спасителен зов на св. Църква и правят решителни крачки по пътя на покаянието!

Пътят на истинското покаяние представлява сложен психологически процес, в който вземат еднакво участие: умът, чувствата и волята на човека.

Възвишен образ на истинско покаяние за всички времена имаме в лицето на великия псалмопевец Давид, който чрез покаянието премина от бездната на греха и смъртта във висините на духовността и вечния живот.

Давид съгрешил. Той извършил тежки прегрешения. Всичко било сторено тайно, но за Всевишния няма тайни и Той чрез устата на пророка Натана изобличил и предупредил Давида с думите: „Мечът няма да отстъпи от твоя дом до-века“ (2 Цар. 12:10). Тогава започнало затрогващото разкаяние на големия грешник. Давид се стреснал, свалил царската порфира, облякъл се във вретиче, посипал главата си с пепел и плакал денонощно, измолвайки прощение от Бога.

Първата мисъл, която започнала да го измъчва била тая: от къде и как е дошел грехът у него? В молитвен размисъл Давид съзнал, че той още от

своите родители е наследил едно предразположение към греха, после видял как последвали греховете на младостта и незнанието и накрая как дошли, като горчиви плодове, съзнателните грехове — престъпления. Вдълбочавайки се в най-потайните кътчета на своето сърце, Давид с възмущение се провикнал: „беззаконията ми превишиха главата ми, като тежко бreme ме притиснаха, смърдят и гноясват моите рани поради безумието ми“ (Пс. 37:5—6), „злини безбройни са ме обкръжили, та дори да виждам не мога: те са повече от космите на главата ми“ (Пс. 39:13).

Съзнавайки виновността си пред Бога, Давид почнал да скърби, да се съкрушава и да плаче. Ето как сам той описва своята печал: „изтощиха се костите ми от вседневното ми охкане. . . свежестта ми изчезна като през лятна засуха“ (Пс. 31:3—4), „аз се прегърбих и съвсем се наведох, цял ден ходя натъжен. . . няма здраво място в плътта ми. Изнемоших и извънредно съм съкрушен; викам от мъките на сърцето си“ (Пс. 37:7—9), „уморен съм от моите въздишки: всяка нощ обливам леглото си, със сълзи измокрям постелката си“ (6:7), „дните ми изчезнаха като дим, и костите ми са обгорени като главня; сърцето ми е поразено и изсъхнало като трева, тъй че забравям и хляба си да ям; . . . ям пепел като хляб, питието си със сълзи размесвам. . .“ (Пс. 101:4, 5, 10).

Съкрушавайки се по този начин за греховете си, Давид не допуснал да бъде обзет от вълните на отчаянието, защото възложил всичката си надежда на Божието милосърдие. Със съкрушено сърце, той се провикнал към Бога: „Помилуй ме, Боже, по голямата си милост, и по многото си щедрости изглади беззаконията ми. . . защото беззаконията си съзнавам и моят грях е винаги пред мене. . . Отвърни лицето си от греховете ми и изглади (прости) всичките ми беззакония. Сърце чисто създай в мене Боже, и правия дух обнови вътре в мене“ (Пс. 50: 3, 5, 11, 12).

Покайното настроение на Давида не изчезнало бърже. Нещо повече — то останало като постоянно разположение на неговия дух, и го подпомагало да не загуби вече връзката си с Бога. „Простирам към Тебе ръце; душата ми е към Тебе като жадна земя“ (Пс. 142:6). Давид всецяло се пре-

дал вече в ръцете на Бога. И често викал: „Изпитай ме, Боже, и узнай сърцето ми; изпитай ме и узнай моите помисли; и виж, дали не съм на опасен път, и ме насочи във вечен път“ (Пс. 138:23).

Наред с всичко това Давид взел твърдо решение да скъса завинаги с греха. Той казал: „... Ще ходя с непорочно сърце. Няма да сложа пред очите си нищо беззаконно; престъпно дело мразя: до мене то няма да се прилепи. Развратено сърце ще бъде прогонено от мене; злосторника не ща да зная“ (100:2—4).

Преминал през очистителния огън на покаянието и закрачил по светлите стъпки на Бога, Давид осъзнал и задължението си: да покаже и на другите грешници намерения от него път към спасение.

Какъв бил резултатът от всичко това? Бог чул молитвата на Давида, приел неговото разкаяние и проводил пророк Натана да му съобщи: „Господ сие от тебе греха ти, ти няма да умреш“ (2 Цар. 12:13).

Случаят с Давида е достатъчен за насърчение срещу колебанието и съмнението във възможността и плодовете на покаянието. Всеки, който намери сили в себе си да тръгне по неговия път, несъмнено ще успее през Великия пост „да отхвърли от себе си ветхия според предишното си живееен човек, който изтлява в прелъстителни похоти... и да се облече в новия човек, създаден по Бога в правда и светост на истината“ (Ефес. 4:22, 24).

Прот. Димитър Жеков

Св. Григорий Палама (1296 - 1359)

(По случай 600 години от смъртта му)

От 11 до 15 ноември 1959 г. в гр. Солун бе чествувана тържествено стогодишнината от смъртта на св. Григорий Палама.

Той се е родил в Цариград. Баща му бил знатен чиновник при двора на император Андроник II Палеолог. Като дете Григорий, живял и се възпитавал в двореца. Даровитият юноша свършил светските науки, но не пожелал да стане дворцов чиновник. Суетният шум и големият разкош не могли да задоволят и запълнят душата му, тъй като Григорий жадувал за живот по Бога и в Бога.

Едва навършил 20 години, той напуска столицата и двореца и отива на Атон. Тук приема монашеството. Под ръководството на стареца Никодим, Григорий се предал на пост, молитва и безмълвие. Той придавал голямо значение на духовните подвизи. Чрез тях атонските монаси се издигали тъй, че се удостоивали да съзерцават божествената светлина, каквато видяли апостолите на планината Тавор при преображението на Исуса Христа.

За своята ревност в утвърждаване на православното учение Григорий Палама бил посветен за Солунски архиепископ в 1347 година.

В битността си на монах и архиепископ св. Григорий често е имал видения. Явявали му се св. Богородица, св. Иоан Богослов, св. Димитър, св. Антоний Велики, св. Иоан Златоуст, ангели Божии.

Св. Григорий много е научил чрез небесни откровения. Той прекарал три години в една килия в пълно безмълвие. Но дошло време да се яви сред людето, та да им предаде събраните знания и изкуство. Това Бог му открива чрез едно извънредно видение. Един ден в полусън Григорий вижда себе си да държи в ръце съд, пълен с мляко, но толкова претъпен, че преливал. Но постепенно млякото се превърнало във вино, което също така преливало съда и накуасвало ръцете и дрехата му. Тогава се явил светъл младеж и му казал: „Защо не дадеш на другите от това дивно питие, което изливаш без полза? Или не знаеш, че това е дар на Божията благодат?“ Григорий отговорил: „Ами ако в днешно време няма никой, който да чувствава нуж-

да от такова питие, кому да го дам?“ Младежът му казал, че дори и да нямало желаещи за такова питие, той е длъжен да изпълни дълга си и да не пренебрегва Божия дар. Св. Григорий изтъквал, че млякото е обикновена поука за народните маси, наука от догматически характер. Веднага Григорий се затворил в един манастир и тук писал своята книга „Начала на Православието“. В деня на св. Антоний Велики монасите го повикали на бедие, но той не се отзовал на поканата им и останал да се занимава в килията си. Всички братя били в църква. Изведнъж, явил му се св. Антоний и му казал: „Добро е свършеното безмълвие, но понякога е необходимо и общуване с братята.“ Убеден от това откровение, Григорий веднага отишъл в църква за радост на своите братя-монаси.

Св. Григорий управлявал Солунската църква 13 години, от които една година прекарал в робство при сарацините в Азия.

През 1359 г. той мирно се преселил в Христовото царство. Мощите му почиват в Солун, гдето се намира и красива църква на негово име. Св. Григорий бил причислен към лика на светиите.

В знак на благодарност за неговите дела, които са донасяли мир в Православната църква, определено е да се празнува паметта му във втората неделя от великия пост.

Цариградският патриарх Филотей написал житието му и съставил църковна служба за него.

Така Григорий Палама се прославил и като подвижник, и като богослов, и като иерарх, и като чудотворец. Затова и църковният песнописец достойно го възпява и величае. Той се обръща със следните вдъхновени слова към този велик иерарх на църквата: „Светилниче на Православието, опора и учител на Църквата, монашеска доброта, непобедим защитник на богословите, Григорие чудотворче, Солунска похвало, проповедник на благодат, моли се на Христа да просвети с божествена светлина онези, които те почитат“ (Тропар на светиията).

Свещ. Витан Кечев

Неофит Рилски като книжовник и педагог

На 17 януари т. г. се навършиха 78 години от смъртта на изтъкнатия и подчертан деец и радетел за просветното ни дело от преди освобождението — отец Неофит Рилски.

Неофит Рилски е една светла творческа личност, която е оставила дълбока диря в живота на нашия народ. Той има неоспорими заслуги в развоја на българското възпитателно и учебно дело. Направлението в учебно-възпитателната дейност, която той дава на Габровското училище, създава една нова епоха не само в нашата училищна организация, но и в нашето общо културно развитие. И затова той напълно заслужава званието, с което го удостояват В. Априлов и К. Иречек — „основател на новобългарското образование„ и „патриарх на българските книжовници и педагози.“

Скромнен по натура, непоколебим по характер и воля, той е велик по-заслуги за просветата на младите поколения. Всецяло предаден на служението си, Неофит Рилски с жар работи за просветата на своя народ.

Когато става дума за Габровското училище, няма да преувеличим, ако кажем, че славата и известността му по онова време се дължи най-главно на съвършенството на учебните помагала и на присадената с голяма сръчност нова метода на преподаване в най-чистата ѝ форма. А всичко това именно се дължи, ако не изключително, то поне в най-голямата си част на отца Неофита Рилски.

В разстояние само на девет месеци, които е прекарал в Букурещ, той е успял не само да се запознае с наредбата на взаимноучителните училища и с техниката на преподаването, но още и да приготви най-необходимите учебници: взаимноучителните таблици и граматиката. Освен тях, през същата година, той издава и книгата си „Краткое и ясно изложение“.

От размера на тези му три съчинения, може да се съди, както за голямата енергия на Отца Неофита, така и за безграничната му ревност да служи на народната просвета и за грижата му нашите училища да разполагат с книги и учебници, за да могат да напредват.

Взаимноучителните таблици, изготвянето на които е било изключително първа и най-главна грижа на отца Неофита, имат за сега само историческо значение, но на времето си те са спомогнали извънредно много за преуспяването на взаимноучителните училища и за бързото им разрастване из цялата страна.

Неофит Рилски гори от желание да се отпечатаат учебници. Това се старая да постигне като се ползува от всеки сгоден случай. Така, в писмото си до княза Милоша Обренович, той му пише: „Старая се, щото в нашето отечество България, в неколкото училища на нашия матерен език, да се набавят потребните за ученето книги и затова кажете ни ще може ли да се напечатат във някоя ваша книгопечатница някои книги за просвещение на народа ни“.

Това негово желание го тласка към още по-смели неща: той търпеливо преодолява всички спънки и несгоди и прави всичко, за да получи разрешение, щото у нас да се открие печатница. През 1858 год.

той пише на Райно Попович следното: „Наистина, когато се трудиме с всичката сила за нещо, пък не можем да го свършим, защо да скърбим напусто? Нашата съвест достатъчно е успокоена, защото сме искали, а не сме могли, поради непреодолими пречки. . . Аз бих ви предложил (ако и невъзможно обаче да се помъчиме) да се запрегнем за една умерена типография тука в нашата страна, понеже говорите, че имате способ чрез С. В.“.

В продължение на няколко десетилетия, Отец Неофит Рилски е давал тон и направление на нашите училищни работи, а и след като се е оттеглил окончателно в Рилския манастир, неговото влияние още за дълго се е чувствувало. Навсякъде, където е минал, той е оставял дълбоки и неизлечими спомени. Градове са спорели и са се надпреварвали кой да го има за учител. Почитан и уважаван от всички, той става духовен попечител на народното просвещение. Всичко това той дължел не само на подготовката си, но и на своите редки лични качества, с които се е отличавал. И затова е бил образец на примерен и истински народен учител.

Всякога изпълнен с патриотични мисли и чувства, които са вълнували неговата душа, Неофит Рилски служи до забравя на народа си. Убеден дълбоко в силата на просветата, той — незабравимият учител — искал да приготви учениците си за ревностни и самоотвержени апостоли, та затова не е изпускал случай да им напомня, че за благоденствието на един новосъбуден народ, нищо друго не е по-потребно от просвещението.

И семето, хвърлено от отца Неофита, не падна на камък. Той сам е имал щастието да се убеди и с очите си да види млада и възродена България снабдена и с училища, и печатници, и с всички начални условия за по-нататъшното всестранно развитие и просвещение на народа.

И затова днес, когато чествуваме 78-годишнината от неговата блажена кончина, нашата признателност към този всеотдаен труженик на просветното дело е голяма и неизменна. Той остава в съзнанието на нашия народ, такъв, какъвто ни го разкрива един от неговите ученици: „Като учител отец Неофит беше примерен човек: учител, който добре познаваше длъжността си, а особено високото послание да вдъхне в нас уведомление за дейност в пробуждане на тоя народ, от когото той и ние произлизаме и комуто беше цял отдаден. Неуморим беше в работата си, в училището и у дома си. Уединен и отдалечен от живота, служеше единствено на високата си задача, дори и с извънредна воля. Всичко в него беше, което се изисква от добър учител: и в училището, и у дома си, виждахме в него добродетелности и образец на съвършен човек.“

Ето, това е бил отец Неофит Рилски за просветното дело и за българския народ, който, изпрашайки своите синове на учение при него, бил е сигурен, че те ще получат просвещение и ще бъдат подготвени, за да бъдат продължители на великото му просветно дело.

Свещеник Иван Шивачев

Идеологията на Васил Левски

На 6/18 февруари 1873 г.* бе обесен в София великият народен апостол Васил Левски. Смъртта му обаче го обезсмърти и увековечи паметта му сред целия български народ. Неговото апостолско дело за освобождение от тиранията на султана е известно на всички. Велик водач на национал-революционното ни движение през епохата на Възраждането, той става още по-велик с идеите, които влагаше в него. Тези идеи Васил Левски изрази в свои писма и дописки при разни случаи. В своята целокупност те съставляват неговата идеология за националната ни революция и за устройството на освободената от турско робство България.

В дописка до в. „Свобода“, издаван от Любен Каравелов, Васил Левски казва, че „и ние сме хора и искаме да живеем човешки, да бъдем свободни, с пълна свобода в земята ни, там дето живее българинът в България, Тракия и Македония“. Апостолът е убеден, че тая свобода ще се осъществи само, както пише на 19 февруари 1872 г., с „възобновлението на нашата славна (преди) държава, отърванието от проклети агаряне, за да си добие първата чест и слава нашето мило отечество Българско, най-последно да бъдем равни с другите европейски народи“...

На Левски е било известно, че в българските земи на Балканския полуостров, наред с мнозинството българи, има и други народности групи. Затова, проникнат от духа на века си, той заявява неведнаж, че в освободена България всички, без разлика на вяра и народност, ще се радват на еднакви права и свободи.

„Днешният век, пише Левски на 6 октомври 1871 г., е век на свободата и равноправността на всички народности, днес сякоя притеснен и потъпкан иска свободно да живее и да се наслаждава с природата Божия, иска да бъде човек. Роби сме и ний българите, и в нашата татковина върлуват турски залумчяри и яничари, и нашите долини ечат от робски охтения и въздишки; но и ние търсиме случай да разкъсаме робските тези вериги, да изгониме далече от земята си турските кеседжии, да подигнеме и съградим храм на правата свобода, и да дадем сякому своето“. Левски мисли, че „който иска да живее почтено и свободно“, трябва „да дава правото на всеки народ, па и на всеки човек“. Затова той упреква света и особено европейските консули, че не само не дават никаква помощ на страдащия български народ, но стават и учители против нас на турчина и се пита: „Тогава де остава тяхното образование и човечество?“

Но Левски не мисли, че неотзивчивостта на образованите европейски консули към страданията на българския народ трябва да ни ожесточава към самите техни народи. Левски прави разлика между консулите и техните правителства от една страна и народите им от друга страна, защото е убеден, че самите народи няма за какво да спорят помежду си и, оставени на себе си, те ще живеят

братски било в пределите на една държава, било в пределите на различни държави. Затова в писмата му срещаме често мисли, израз на убеждението му, че от каквато и народност хора да живеят в българските земи на Полуострова, те „ще бъдат равноправни с българина във всичко“. В едно заплашително писмо от 10 май 1871 г. до чорбаджия е писано, че „не ще бъде така в наша България, както е в турско сега. Всичките народи в нея щат живеят под едни чисти и святи закони, както е дадено от Бога да живее човекът, и за турчинът, и за еврейинът, и пр. каквито са, за сичките еднакво ще е, само ако припознаят законите равно с българина. Така ще е в наша България! Ний не гоним турския народ, ни вярата му, а царят и неговите закони, с една дума турското правителство, което варварски владее не само нас, но и самият турчин. В Българско не ще има цар, а „Народно Правление“ и „Секиму своето“. Секи ще си служи на вярата и законно ще се съди, както българинът, така и турчинът, еврейинът и пр.“

Левски е убеден, че само републиката ще осигури равноправието на народите, за да могат те да живеят в мир и съгласие, под знамето на българската държава. Обаче за сигурността на тая българска република трябва и нашите съседи да създадат едновременно същото управление.

Още когато поръчал на Данаил Хр. Попов печат, Левски му пише в писмото си от 5 февруари 1871 г., че от устата на лъвчето трябва да излиза „смърт или република“. На 18 април 1871 г. Левски пише на Филип Тотю чрез търговеца Н. М. Тошков по въпроса за помощта на Русия да помолит руския император „да помогне и да подпише бар за нашата република“, макар че „техните републиканци гони и наказва до смърт в окната“. По-нататък Левски казва в същото писмо, че „тоя най-деликат и важен предмет е като център на всичките други наредби“. Щом той се приеме, следват всичките други въпроси сами по себе си. Левски не отстъпва от това свое гледище за републиката дори и когато Панайот Хитов предлага през януари 1872 г. да не се пише в устава „демократска република“, като това „задържам за нас си“, с цел да се избегне враждата на околните династически „правителства, които, щом чуят речта демократска република, ще ни очернят пред другите правителства, а още и ще ни спречат в светите предприятия“. Обаче Левски лесно разрешава и тая опасност, като подканя съседните народи да създадат също републиканско управление в своите държави. „Ще имаме едно знаме, казва той, на което ще пише свята и чиста република. Същото желаем и на братя сърби, черногорци, румънци и пр. да не остават след нас. В едно и също време да дадат гласът си. Време е с един труд да спечелим онова, което тръсили са и тръсат братя французи, т. е. Млада Франция, Млада Русия и пр.“. Затова в уставопоекта на Васил Левски, отнесен на събранието в Букурещ, срещаме същите идеи на апостола: „сегашната държавна деспотско-тиранска система да се замени с демократска република (Народно управление) на същото това място, което са нашите прадеди със силата на оръжието и със своята свята кръв откупили, в което днес безчеловечно беенят тур-

* У нас погрешно е писано в календарите и се празнува обесването му на 19 февруари по нов стил. През XIX в. на 6 февруари ст. стил отговаря 18 февруари н. стил, а не 19 февруари.

ски кесаджии и яничари и в което владей правото на силата, да се подигне храм на истината и правата свобода, и турският чорбаджилък да даде място на съгласието, братството и свършеното равенство между всичките народности, българи, турци, евреи и пр. щат бъдат равноправни във всяко отношение, било във вяра, било в народност, било в гражданско отношение, било в каквото било, всички щат спадат под един общ закон, който по вишегласието от всичките народности ще се избере“. В същия уставопроект е предвидено смъртно наказание за онези, които проповядват заместването на републиката с конституционна монархия — „система“.

Твърде интересни са и мислите на Левски, нахвърлени в писмата му по разни случаи за народа и водачите. По признанието на Левски в писмото му от 20 юни 1871 г. „най-простия“ между емигрантите във Влашко, като не можал да се разбере с тях, върнал се в Българско, за да работи както му стига умът, а от емигрантите „комуто се хареса да върви с нас, той ще ни се обади и ний ще го приемем“. Тези мисли ясно очертават идеологията на бореца за „народно управление“. Всеки, който иска да работи, трябва да дойде при народа, непосредствено да заживее с него, за да добие правото да говори от негово име. Затова Левски неведнаж подканя всички стари войводи да дойдат при народа, да го обучат за бой, да го научат на ред, като същевременно заедно с всички други деятели се подчиняват на народното решение. „Приятелю и брате Филипе, пише Левски на Тотю войвода в Одеса през март 1871 г., ний, дейците сме си посветили живота за отечеството, да работим за толкова милиона народ. Трябва да се мисли зряло да не изгубим и сега. Правило се е, захващало се е, трябва да зимаме опити, па и да се съветваме един други и да се слушаеме да избягваме даже и най-малка гордост, да не присвояваме на себе си нищо, но да го отдаваме на народното ни тогавашно свободно решение, секи каквото заслужи, то не му се изгубва... Особито ний, които до смърт сме се решили и после освобождението ни да служим на отечеството, не трябва ни таквиз глупости“.

За да се постигне съгласие, пише Левски на кръг дейци във Влашко, трябва и „най-малкото нещо, кога намерите за добро да извършите там, то напред да ни явите да го разгледаме и ние, както и ний сме длъжни да съобщим нашето вам“. Защото, според Левски, трябва „на думи да не гледаме, но на работа“ още повече, че всичко „по вишегласието трябва да се гледа в самото място“. „Дай Боже съгласие и любов първо между народните ни главатарии“, пише на Панайот Хитов в писмото си от 10 май 1871 г., а на 29 септември му казва, че „Всички задружно трябва да вършим сяко нещо, което е за народно освобождение. Делата, които са вършили до сега и които има да се извършват, било е и ще бъдат по вишегласието на всичките членове, които съставляват Т. Ц. К., а не по мнението на тогова или оногова“. На 16 септември 1872 г. Левски пише на Каравелов, че водителите на тая работа трябва да са „разсъдителни, постоянни, безстрашни и великодушни“ (к. м.) за осъществяването на святата освободителна работа от народа.

Идеализмът и безкористието на великия апостол в освободителното дело също са намерили израз в редица писма. Срещу клеветите на Анастас Попхинов от Плевен за узурпаторство и диктаторство на Левски в революционното дело, на 25 август 1872 г. той му отговаря: „Аз съм посветил себе си на Отечеството си още от 1861 год. да му служа до смърт и да работя по народната воля, и ако това ти не видиш, че си неверен, то децата ти ще видят, ще помислят и за тебе“.

„Ние сме жадни да видим Отечеството свободно, пише Левски до Филип Тотю на 1 март 1871 г., па ако щат ме нареди да паса и патките. Не е ли така? По мое мнение е така най-право и човешко. Аз не гледам на днешните ми страдания и оскъдности във всичко, нито катадневното си преследване от полицията, от град в град, по селата и кърищата, па и от самите изродици български. Аз съм се обещал на Отечеството си жертва за освобождението му, а не да бъда кой знай какъв. Там нека съди народа, а не да давам глас за себе си. Това е призряно от човещината за глупаво и най-просто нещо“.

— „Какво искам повече, продължава Левски, като гледам Отечеството си, че ми е свободно? Такова нали ми е предназначението днес за него? Не да видя себе си на голям чин, но да умра, братко! Това трябва на секи работник български да даваме таквиз предназначение; и тогава работата ни ще свети и Българско ще гърми най-блескаво, като едничка държава в цяла Европа“. На 25 октомври 1872 г. той завършва писмото си до комитета в Пазарджик с думите: „Чисто народният мъж дава всичко, па и себе си жертва“. Преди това пък на 16 септември 1872 г. Левски беше писал на Д. Хр. Попов, че „който не е чист, убивам го“, защото сам великият апостол беше олицетворение на чистота, изправност и благородство.

Левски знае, че народът не е еднородно цяло, а свободата ще е за всички. Затова „Ц. Б. Р. Ком. чрез съдействието и на другите частни комитети се труди непрестанно да събира работници от всякакви съсловия из отечеството ни за народното дело“. Чорбаджиите трябва да го подпомогнат с парите си, защото в противен случай ще бъдат „отговорни и пред народа и пред Бога“; другите пък, като му дойде времето, ще пролят кръвта си. А сега? — „На място сълзи, сега леем куршуми, а надеждата ни е на Правосъдния или нашите мишници“. Затова още на 4 април 1871 г. Левски разпоредил до комитетите да питат всеки българин дали ще бъде „с нази и с народът; или против нази и против народът е? Явете още и на ония, които казват, че са българи и желаели да работят за народното ни освобождение, но нямали доверие в работите! Това и ние отколе сме казали: Никой да не се повожда сляпо в работата, защото на таквиз никога няма да им поверим тайна“.

Левски съзнава, че за успеха на освободителната борба трябва да има единомислие в народа. Затова той иска от Любен Каравелов да не пише вече във в. „Свобода“ за стари и млади, за да настъпи братство и да си подадат ръка всички дейци вътре и вън, тъй като работата е напреднала вече, има „решителни работници, които няма да оставят работата каквото и да става“.

Към всички тия мисли на великия народен апостол на свободата, като идеолог и водач на национал-революционното движение през епохата на Възраждането, нищо повече не можем днес ние да добавим. За тържеството на тия си идеи, които в своята целокупност съставляват неговата идеология, Левски е бил готов да поднесе в жертва и живота си. Затова след последното му преминаване на

Дунава Левски писа на Киряк Цанков с искреност и простодушие: „Сбогом, сбогом, сбогом“. А покъсно, на 16 септември 1872 г., след като изброява качества, които трябва да има истинският апостол на свободата, писа на Л. Каравелов: „Длъжност ми е да кажа, защото може да умра“.

Ив. П. Орманджиев

Християнската съвест предупреждава

Една от основните истини на християнството е учението за единството на целия човешки род, за произлизането на всички човеци от една родителска двойка. Тая истина се разкрива още в разказа на Битиеписателя за сътворението на Адам и Ева и благославянето им от Бога като общи родоначалници на човешките. Тя е свързана със същността на християнството, с учението за първородния грях, който бил извършен от прародителите и засегнал всички човеци, и с учението за всеобщото изкупление, извършено от Богочовека Христа и отнасящо се пак еднакво за всички човеци.

Според християнското учение човешките и при създаването им еднакво били предназначени и благословени за мирен труд, за овладяване, разукрасяване, обработване, пазене и използване на земята (Бит. 1:25; 2:5, 15), и при благодатното им новозаветно осветяване били еднакво облечени в Христа, за да няма вече иудей, ни елини, мъжки пол, ни женски, та както са биологически и по съгрешаване всички едно, да бъдат и морално и в спасението си чрез Исуса Христа — всички едно (Гал. 4:27—28).

Естествено, като подчертава единството на човешките, християнството не забравя техните реални различия: расови, национални, по пол, индивидуални и пр. Но то ясно съзнава историческия и вторичния им произход и относителното значение на тия различия, получени под влиянието на географски, политически, икономически и други условия. Затова изключено е според него всякакво предварително аксиологическо (сиреч по достойнство и ценност) различаване и степенуване на човешките. Всички са по природа не само реално братя, защото са произлезли от един и същ небесен Отец и чрез една и съща прародителска двойка, но са и идеално по ценност еднакви и еднакво са задължени да осъществяват присъщите им, вложените в тях морални и други ценности.

Тук именно се създава единственото според християнството ценностно различие, което за разлика от всички други различия, които се взаимно предполагаат и допълват, преминава в същинска противоположност и разделение: това е моралното различие, свободното определяне на всеки човек за доброто или за злото. При това, както показват всички основни морални закони на християнството — ветхозаветни и новозаветни — добро е за него онова, което е по посока на единството, на братството и общността на човешките, а зло е онова, което е по посока на себичността или на разединението, враждуването и взаимното им увреждане. Ще рече, и висшият морален закон действа в съгласие с естествения биологичен закон и съзвежда

на морална висота същото онова единство, което и биологично е присъщо на човешките. Те затуй морално трябва да се обичат и да се подпомагат, да си оказват справедливост, да не се лъжат, крадат, насилват, експлоатират и убиват, защото и биологически това се изисква от тяхното samozапазване псединично като личности, изисква се и от запазването изобщо на човешкия род като цяло.

В зависимост от този общ закон — едновременно биологичен и нравствен — личната ценност и достоинство на всеки човек поотделно в християнството се определя не от някакъв фатален и непреодолим природен фактор на расова кръв, на класова, национална или полова принадлежност, а от собственото му свободно морално самоопределяне и проявление. Всички имат възможността, затова всички имат и задължението да се определят за доброто против злото и доколкото го вършат, те сами определят ценността и достойнството си или пък неценността и недостойнството си.

Вече самият факт, че в християнството, както естествено и в цялото човечество, съществува възмездие, награждаване всекиго според моралните му постъпки, съществува нравствена отговорност и нравствен дълг, показва, че на преценка подлежи онова, което зависи от самия човек като личност, което е негова свободна проява, а не онова, което не от него зависи и следователно не на него се дължи. Никой не може в християнството да бъде държан отговорен или да бъде награждаван за това, че се е родил в една или друга раса, в една или друга нация, в единия или другия пол, с една или друга индивидуалност. Това нито сам той, нито друг някой човек може да измени, но затова пък и не от него зависи, според християнството, ценността или неценността на човека.

Срещу тия основни християнски и общочовешки съображения действа расизмът, който абсолютизира расовите различия и расовата принадлежност. Според него расите се разделят на висши и нисши, на благородни, които са способни да осъществяват културни ценности, като наука, изкуство и нравственост, и долни, неблагородни, които сами не са годни да осъществяват културата, затова и естествено служат само като тор, опитно поле и товарна сила на благородните раси. При това расовата принадлежност е нещо неотвратимо и непреодолимо. Кой в каквата раса се е родил, такава неизменна ценност ще има. Роденият в благородна раса носи благородна кръв и си остава благороден и ценен, каквито и долни, неморални и противоморални да бъдат неговите прояви и колкото и нищожни и дори никакви да бъдат неговите научни и художествени постижения. При подобно схваща-

не безполезни и поради това излишни са всички собствени лични усилия на човека да се изтръгне от фатума на кръвта, от безвъзвратната и пълна обреченост.

В наше време расизмът има две главни форми: антисемитизъм (противоеврейство) и антинегрисъм (противонегърство).

Гонителството срещу евреите е дошло и идва от ония, които застават на расистки основи, като обявяват за благородна единствено своята собствена раса и кръв, а всички други обявяват за непълноценни и робски. На първо място и в най-силна степен те се насочват срещу евреите, защото смятат, че трябва да разчистят терен за собственото си „благородство“. Това и видяхме в най-жестока и кървава форма да се проявява от германския национал-социализъм, на който през Втората световна война станаха жертва няколко милиона беззащитни евреи.

Това не може да се съгласува с християнската съвест. Нацизмът преди да извърши човеконенавистните си противоеврейски дела, отрече християнското учение за братство на хората и въздигна култа на древногерманските езически божества, под чиято егида можеше да си позволи всякакви кървави изстъпления. А тия изстъпления бяха в такива мащаби още от началото в самата Германия и с такива жестокости, че караха истинските патриоти — германци да се страхуват за подготовената съдба на народа им и иеремиевски да плачат за чедата му. И знае се, че последиците не закъсняха да дойдат жестоки за целия германски народ. Последиците за цялото човечество бяха такива, че би трябвало да се очаква, че веднаж завинаги е извлечена поука и е излекуван всякакъв расизъм и по специално антисемитизмът. Затова толкова по-поразително и предупредително подеждуваха на всечовешката и християнска съвест проявите в края на миналата и началото на настоящата година противоеврейски демонстрации на много места в Западна Германия и другаде в света. Тия демонстрации свидетелствуват за тъмни, неизживени стихии, долни противоморални утайки, които отравят общия съвместен живот и които са в състояние да развихрят нови кървави вакханалии, граничещи тоя път с поставяне на карта съдбата на цялото човечество.

Толкова по-естествено е при това положение да разберем стрясването и протеста на цялата световна съвест. Навред по света се устройват тревож-

ни и същевременно решително-предупредителни събрания, в които взимат дейно участие водещи християни от всички християнски вероизповедания. Издигайки вечните принципи за братство и мир, те недвусмислено и твърдо изявяват своята воля да ги отстоят и защитят дори с цената на живота си срещу всякакви расистки посегателства и провокации.

У нас твърдо и красноречиво становище по въпроса взе неотдавна и сам Негово Светейшество Патриарх Кирил от свое име и от името на Св. Синод. Изтъквайки, че в случая се касае за принципно християнско убеждение и евангелско разбиране, Негово Светейшество заключава: „Същото евангелско разбиране вдъхновява и сега Светия Синод и мене, за да протестираме бързо и най-силно срещу новите прояви на антисемитизма, както и въобще на всякаква расова дискриминация, каквато, за съжаление, и в нашия културен и свободолюбив век още съществува в някои страни.“

Изказването на Негово Светейшество засяга и втората форма на расизма — дискриминацията срещу негрите, която особено жестоко се извършва в САЩ и в Южноафриканския съюз. И нейните форми и мащаби са отдавна известни на човечеството, но сигурно най-покъртително свидетелство в тази насока е съобщението, че между затрупаните през януари в Коулбрук 435 миньори са се знаели отначало имената само на белите, а на голямото множество негри изобщо не се водел списък и че семействата на загиналите щели да получат всекмесечна пенсия, а семействата на негрите-миньори да получат само еднократна помощ. С други думи дискриминацията е и против живите, и против умрелите негри и то там, в собствената им родина, дето всички бели са пришелци-завоеватели и експлоататори.

Затова и по този въпрос световната съвест е единна. Както в Щатите, така и в Южноафриканския съюз в челните редици на борбата срещу всички дискриминационни закони и прояви на местните светски власти стоят и църквите от различните християнски вероизповедания. И това е естествено и необходимо, защото учението за братство и за богосътвореност на всички хора най-малко се помирява с каквито и да бъдат расистки идеологични прикрития и маски за унищожаване на цветното население и за неговото многообразно експлоатиране.

Д-р Д. Пенев



ТЪЛКУВАНИЕ НА ВТОРОТО ПОСЛАНИЕ НА СВ. АП. ПАВЛА ДО КОРИНТИЯНИТЕ ОТ ПРОФЕСОР Д-Р ХРИСТО Н. ГЯУРОВ

Излезе от печат новият богословски труд на проф. д-р Христо Н. Гяуров „Тълкувание на второто послание на св. ап. Павла до Коринтяните — пособие за изпитни събеседвания на свещениците“, цена 4.40 лева, Синодално издателство — София, 1960 г.

Второто послание на св. ап. Павла до Коринтяните, както отбелязва уважаемият автор, се отличава с една

особеност, каквато другите послания, освен това до Филипейците, нямат. Тая особеност е, че св. ап. Павел дава най-изобилни и подробни сведения за своята личност, за мислите и иденте, от които се е ръководил през живота си, за чувствата, които са изгълвали сърцето му. Това послание ни дава възможност да проникнем в най-малките гънки, в дълбочините на душата и сърцето на св. ап.

Павла. Причините за това е обстоятелството, че в това послание той защитава своето апостолско достойнство, оспорвано от неговите противници в Коринт, поради което е принуден да води силна и гореща борба против тях в името на самата истина.

Това послание е писано при особени обстоятелства. Езикът на посланието, за разлика от другите послания, е изпълнен с живи и силни изрази, притежаващи красота и художественост.

Католическият професор Август Бишпинг, който е изучавал обстойно посланията на св. ап. Павла и ги е използвал в редица свои трудове, казва следното за второто послание до Коринтяните: „Цялото послание е едно майсторско произведение с естествена реторика. Разгледано от тая страна, то е най-хубавото от всички послания на апостола“.

Тълкуванието на второто послание към Коринтяните, след предговора, е направено от автора в две части — първа и втора.

Първата част съдържа: предварителни вводни (сагогически) сведения за посланието.

Втората част — тълкуванието на посланието. Надпис и приветствия (първа глава, 1—2).

Особено в разглеждания нов богословски труд на проф. д-р Хр. Н. Гяуров са трите отдела и съответните подотдели с кратко съдържание на интерпретирания текст, като заглавие на темата. Така напр.:

Отдел първи: благодарност към Бога за утехата, давана на вяращите в Него. Намерението на ап. Павла да отиде повторно в Коринт. Прощаване на кръвосмесника. Служението на Новия Завет е по-славно от служението на Ветхия Завет (1:3—7, 16).

I подотдел: св. ап. Павел благославя Бога за утехата, която Той дава на вяращите през време на страданията. Припомна на Коринтяните за страданията, понесени от него в Мала-Азия (1:3—11).

II подотдел: животът на ап. Павла в простота и искреност пред Бога, не с плътско мъдруване, а с Божията благодат (1:12—14).

III подотдел: намерението на св. ап. Павла да отиде повторно в Коринт (1:15—20).

IV подотдел: учение за тайнството Миропомазване (1:21—2).

V подотдел: причината, поради която ап. Павел забавил повторното си отиване в Коринт (1:23—2).

VI подотдел: св. ап. Павел обяснява на Коринтяните с каква цел им пише това послание (2:3—4).

VII подотдел: увещание на Коринтяните да простят на кръвосмесника (2:5—11).

VIII подотдел: отиването на ап. Павел в Трояда и оттам в Македония (2:12—13).

IX подотдел: св. ап. Павел благодари на Бога, загдето му помага да проповядва Христовото учение, което е Божие благоухание (2:14—17).

X подотдел: проповедническото дело на св. ап. Павел между коринтяните. (3:1—3). По-нататък са предадени подотделите в резюме, до 24-ия подотдел.

Отдел втори: събиране на милостиня за бедните християни в Иерусалим (8:1—9, 15).

I подотдел: ап. Павел известява за Божията благодат, дадена на църквите в Македония, и затова, че те са се показали усърдни и доброволни пожертвуватели, при събирането на милостиня за бедните християни-светии (8:1—5). По-нататък са предадени, в резюме, останалите четири подотдела.

Отдел трети: защитата на св. ап. Павла срещу неговите противници в Коринт (10:1—12).

Първи подотдел: смиренното на св. ап. Павла, когато е лично между коринтяните, и смелостта, строгостта му, когато е далеч от тях. Оръжията, с които той воюва не са плътски, а духовни, с тях той побеждава всички (10:1—6). По-нататък са предадени, в резюме, останалите 14 подотдела.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ: 13:1—13

I подотдел: с изпращането на второто си послание св. ап. Павел намира, че за трети път отива при коринтяните, считайки изпращането на първото си послание за второ отиване (13:1—4).

II. Св. ап. Павел увещава коринтяните да изследват себе си. Да не вършат никакво зло. Той се моли за тяхното съвършенство (13:5—10).

III. Като съветва коринтяните да се усъвършенствуват и да живеят в единомислие и мир, св. ап. Павел изпраща поздрав на всички светии (13:11—12).

IV. Пожелаване на благодат от Господа Исуса Христа, любов от Бога Отца и общуване със Светия Дух (13:13).

Трудът на проф. д-р Хр. Гяуров се отличава от досегашните опити с тъй наречените записки за изпитни събеседвания на свещениците, по своята методичност и планова разработка на материала. Не може да се оспорва, че в това отношение дългогодишният академически опит позволява на уважаемия професор да разгледа проблемите в този си труд в широта и да ги резюмира така, че лесно да се разбират и усвоят от свещениците.

Езикът на автора, запазвайки своята академичност в изрази, е достъпен за читателите, които имат що годе богословско познание.

Авторът се е постарал да даде обяснение на всички по-трудни места при интерпретацията на текста, като е посочил, в превод, някои особености в гръцкия новозаветен текст, с което е хвърлил обилна светлина и яснота на разглежданите места в посланието. Текстът на посланието по глави е даден по синодалния превод. Това до голяма степен улеснява читателя, като му дава възможност да има пред очи текста и да свързва, без прекъсване, следваната при разглеждането мисъл. Това обстоятелство е едно преимущество в новия труд на професор Гяуров, и, както казахме, дава пълна възможност за усвояването на изпитната материя.

Новият труд на проф. Гяуров е популярно пособие за изучаване второто послание на ап. Павла до Коринтяните и покрай другите достойнства на веща академическа интерпретация на посланието има и това значение, че образът на св. ап. Павла е даден в естественото проявление на неговите лични качества на характера му, в позата му на знаменит Христов апологет.

Проф. Гяуров в своята дългогодишна академическа работа, въпреки своята голяма скромност, е вещ, кабинетен професор, който е обогатил богословската ни книжнина с ценни трудове, в които е засянал актуални и чакщи отговор богословски проблеми. Поради това той е ценен и в чужбина и някои от неговите трудове са преведени на чужди езици.

Като допълнение към разглеждания труд, е прибавен Предметен указател на проповеди и примери за проповеди, изработен от асистентите при Духовната академия в София, по нареждане на Св. Синод, с цел да се подпомогнат пастирите на родната Църква при търсене на пособия в проповедническата им работа.

Ставрофорний иконом Борис п. Атанасов

ПРЕГЛЕД НА КН. 11 (М. НОЕМВРИ) 1959 ГОД. НА „ЖУРНАЛ МОСКОВСКОЙ ПАТРИАРИИ“

В началото на книгата е поместено „Обръщение към Главите на Автокефалните православни църкви“ от Всеруския патриарх Алексей в подкрепа на предложението на Правителството на Съветския съюз за всеобщо и пълно разоръжаване.

В отдела „Църковен живот“ се съобщава:

— за Сергиевски тържества в Троицко-Сергиевата лавра, състояли се от 6 до 8 октомври;

— за юбилей по случай полувековното служение в архиерейски сан на Брюкселския и Белгийски архиепископ Александър;

— за пребиваването на делегация на Руската православна църква, начело с Ленинградския митрополит Питрим, в Полша. Освен православните храмове във Варшава, Духовната семинария и православната секция на Християнската богословска академия, гостите са посетили още градовете: Вроцлав, Лодз, Краков, Белск, Белосток, Люблин, яблочинския Свето-Онуфриевски манастир и девическия манастир в Света гора Грабарка. Навсякъде те са били топло посрещани от полското православно духовенство и от вяращите;

— за гостуването в Съветския съюз на религиозни дейци от Западен Берлин, начело с ректора на Евангелическата академия д-р Ерик Мюллер-Ганглоф;

— за отслужените литургии от шведски пастори по чина на Шведската църква в залата на Московското епархиално управление и в залата на Ленинградската духовна академия;

— за юбилейното тържество, по случай сто и петдесет годишнината от основаването на Ленинградската духовна семинария.

В отдела „Храмове и манастири“ е поместена статия за православната катедрална църква „Рождество Христово“ в Рига. Църквата е била построена в 1876 год. във византийски стил, побира около 3,000 души и е внушителна по своите размери и ансамблова красота.

Раздела „В защита на мира“ съдържа:

— статията на И. Хибарин озаглавена: „Руската църква и дружбата между народите“. Съхраняваща в себе си дълбок патриотизъм същевременно Руската православна църква е неуморима проповедница на братска любов към другите народи;

— статията „Проповедник на мира“ от проф. Е. Садовский, написана по случай 70-годишнината от смъртта на Евгений Берсе. В своите многобройни проповеди и беседи Берсе категорически и решително е осъждал войната и насието.

В книжката е дадено място още на следните статии: — „Св. великомъченик Димитрий Солунски“ от прот. К. Константинов. Много добре е преразказано житието на светеца и статията може да се използва при проповед или беседа;

— „Руското православно църковно-богослужебно пение — кратък исторически очерк за произхождението и развитието му“ (продължение от кн. 10) от прот. Н. Трубецки. Проследено е развитието на пението през 17, 18 и 19 векове. Авторът разглежда също и състоянието на общонародното и клиросно-хоровото пение. Интересни са разсъжденията на Трубецки по отношение на църковно-певческия репертуар. Някои ръководители на църковни хорове избират ефектни музикални произведения, които често пъти нямат църковен дух и стил.

Накрая е отпечатан исторически очерк за „Шведската църква“ от П. Уржумцев. Шведите са приели християнството в 858 година. През 16 век църковната реформация взема връх в Швеция, католическите епископи биват изгонени и се прекъсват всякакви връзки с Рим. Днес лютеранството е национално религиозно изповедание в Швеция.

Прот. П. Памуков



ОТЗИВИ И ВЪВЕЖКИ

СВЕЩЕНИЧЕСКО СЪБРАНИЕ, ПОСВЕТЕНО НА БОРБАТА В ЗАЩИТА НА МИРА

На 4 февруари т. г. в гр. Гоце Делчев се проведе околийско свещеническо събрание, посветено на борбата в защита на мира. Скъп гост на това свещеническо събрание беше Кириархът на епархията — Негово Високопреосвещенство митрополит Пимен. Присъствуваха още: Костадин Маринов от страна на градския комитет на БКП и Благо Малаков от страна на градския комитет на ОФ.

Доклад на тема: „Борбата за защита на мира в света и дружбата между народите при днешната международна обстановка“ изнесе прот. Петър Павлов.

„Тъмни буреносни облаци — започна о. докладчикът — са надвиснали над световния хоризонт и заплашват те да се разразят в една страшна, унищожителна война. Още незабравими ужасите от втората световна война, ние отново тръпнем пред неизвестността за утрешния ден. Тръпнем не само ние, тръпне цялото човечество“...

След това о. докладчикът посочи какви огромни нещастия донесе на човечеството втората световна война. „Милиони ранени, убити, осакатени, милиони разрушени жилища, милиарди материални щети, разрушени културни ценности. А какво би станало ако бъде разпалена една нова унищожителна война? Несъмнено тя би заличила всяко живо същество на земята. И тогава не ще има нито победени, нито победители. Земята би заприличала на сьцинска пустиня. Ето защо, народите от цял свят като един се надигат, искат мир, енергично настояват за забрана на опитите с ядрени оръжия. Народите уверено тръгнаха по пътя на борбата за запазване на мира. Срещата на Хрушчов с президента Айзенхауер маркира началото на нов етап в международните отношения — уреждане на всички спорни въпроси чрез преговори“...

„Миролюбивият български народ — продължи о. докладчикът — е на фронта на мира. Българската православна църква, вярна на своя народ, е била и е всякога на страната на миротворците, защото това е нейният дух, това е и заветът, който тя е получила от Спасителя: „Мир ви оставям, Моят мир ви давам“. Следователно, тя не може да не иска мир, да не се бори за него и да не се радва на него. Жадуват и се борят за мир в България и вярващите в Христа Спасителя човеци. Те са в челните редици на борците за мир“...

В заключение о. докладчикът каза: „Мирът — това благословено и благодатно, скъпо и мило, възвишено и

върховно благо е еднакво необходимо за всички човеци на земята, от всички раси и националности. Нека всички в своя личен, семеен и обществено-пастирски живот да продължим да проявяваме дейно усърдие за утвърждаване делото на мира, като бъдем неуморими мироносци и миротворци“.

Негово Високопреосвещенство митрополит Пимен благодари на отец Павлов за хубавия му доклад, след което даде възможност за изказвания. Архиепископският намесник — прот. Борис Дончев, също благодари на докладчика и между другото каза: „Не за първи път се е разисквал този жизнено-важен и актуален проблем — мирът — в нашите събрания. Борбата за мир е била всегашна служба и дълг на българското свещенство“... Много добре се изказа и др. Костадин Маринов, представител на градския комитет на БКП. Др. Маринов апелира към свещениците да разясняват на вярващите какво носят войните, да разясняват миролюбивите предложения на Съветския съюз, борбата на народите за запазване на световния мир. Той посочи каква огромна полза ще има човечеството ако атомната енергия би се употребила за мирни цели и какви злини би донесъл атомният заряд, ако се употреби за военни цели — пълно обезличаване на земята. Затова именно Съветският съюз предлага и се бори за пълно разоръжаване. В благодарност за възможността му да участва на това свещеническо събрание, посветено на борбата за мир, същият обеща от името на градския комитет на БКП най-голяма подкрепа на свещениците в съдействие с литература и цифри за делото на мира. Негово Високопреосвещенство митрополит Пимен също каза хубави думи за мира.

Другарите от БКП и ОФ се сбогуваха, доволни от това, което чува и видяха на свещеническото събрание за мир, от това, че свещениците от Гоцеделчевска духовна околия са за мир между човеците и че с всички сили се борят в защита делото на мира.

Събранието продължи с някои служебно-административни и църковно-просветни напътствия на Кириарха, след което Архиепископският намесник закри събранието.

Протоиерей Борис Дончев

ЗДРАВЕ, КРАСОТА, ПАТРИОТИЗЪМ

На 1 февруари тая година в аулата на Духовната академия „Св. Климент Охридски“ се състоя общото годишно отчетно-изборно събрание на туристическата секция „ЗДРАВЕЦ“ при Българската Патриаршия. Секцията се числи към софийското туристическо дружество „Алеко Константинов“.

Годишният отчет на ръководството се изнесе от председателя на секцията Георги Клисаров. Той отбеляза в началото, че международната обстановка се характеризира с изгледи за намаляване на международното напрежение и увеличаване решително възможностите за мирно разбирателство, съжителство и културно съревнование на народите. „Туризмът е белег на мира и колкото повече се утвърждава мирът, толкова повече се засилва вътрешнонародният и международният туризъм: във всички страни започва съживена размяна на туристически групи. Затова нека се радваме, че българският туризъм, който бележи голям организационен прирѳст, върви по пътя на мира“.

Секция „Здравец“ е основана на 27. X. 1957 година. Към нея се числят членове, които работят по ведомството на Българската православна църква, студенти от Духовната академия и ученици от Духовната семинария. През 1959 година членовете се разпределят както следва: в учреденията 170, в производствените предприятия 24, в Духовната академия 16 и в Духовната семинария 160, или всичко 370 члена, което прави 75% от всички слушатели по ведомството на Патриаршията. Специално в Духовната семинария масовизирането на тамошната подсекция е 100%. През годината (фактически за деветмесечен отчетен период, тъй като предишното отчетно събрание се е състояло на 9. IV. 1959 година) са уредени от секцията 25 излета с над 650 участници. Освен излети до Витоша, Рила, Стара планина, Родопите и Средна гора, направени са групови посещения на манастирите Черепишки, Рилски, Троянски, Бачковски, Дряновски и Соколски в Габрово. Група семинаристи под водачеството на членове от секционното ръководство, на учители, по създадена вече в семинарията традиция, е взела участие на 2 юни в Ботевите тържества на Околчица, а в София голяма група от секцията е взела участие на 30 август в Алековите тържества на Черни връх.

Културно-просветната работа на секцията се е изразила в уреждане на няколко туристически вечери и проектиране подходящи филми и изнасяне беседи, в разпространяване на списание „Турист“ и туристическия вестник „Ехо“ и др.

Като недостатъчна отчита ръководството дейността си по излъчване състезатели по туризъм и алпинизъм, разрядници, значкисти и подготвени кадри — главно поради липса още на съоръжения и екипировка, както и поради липса на подготвени ръководители.

В плана си за бъдеща дейност ръководството предвижда между другото:

1. Вземане нови мерки за масовизирането;
2. Изработване подробен план за излетите по тримесечия и своевременно оповестяване заплануваните излети;
3. Организиране на семинар за значкисти;
4. Организиране обиколка на страната с автобус;
5. Организиране туристическа лектория;
6. Организиране туристически спални в София за преходящи посетители от страната и в някои манастири;
7. Уреждане излети за значката „Покорител на върховете“;
8. Участие в залесителни акции;
9. Участие в общата съюзна кампания за набиране абонати на съюзните издания;
10. Уреждане общ излет на цялата секция до Драгалевския манастир и хижа „Алеко“;
11. Участие в традиционния излет до Черни връх;
12. Уреждане на туристическа библиотека;
13. Набавяне палатки и друг инвентар;
14. Уреждане на масов излет до Роженския ма-

настир и Пирина; 15. Уреждане на научни излети; 16. Уреждане на общ излет до Рилския манастир и в Рила; 17. Уреждане задграничен излет и 18. Участие в общите организационни просветни и излетни акции на д-во „Алеко Константинов“.

В своята дейност ръководството и секцията са получавали постоянна подкрепа от страна на Негово Светейшество Патриарх Кирил, който и сам е изтъкнат турист, също от съюзното и дружествено ръководство. Постоянно полезно съдействие са оказвали ректорът на Духовната семинария епископ Тихон и ректорът на Духовната академия епископ Николай. На всички се изказва благодарност.

Предложен бе бюджетопроект с общо приходи 3,200 лв. и толкова разходи.

В изказванията по отчета, доклада на ревизионната комисия, плана за дейност и бюджетопроекта се изтъкна, че ръководството, което е било в състав председател Георги Клисаров, подпредседател Йордан Попилиев, секретар Павел Гицов, касиер-домакин Георги Попйонков и членове д-р Тодор Зъбов, д-р В. Пандурски, прот. Г. Стефанов, прот. Димитър Томов, Георги Царев и В. Радев — е показало похвална дейност и е постигнало добри резултати. Направиха се ценни препорѳки относно организирането на туристически спални, уреждане въпроса за членството в секцията на братствените членове, купуване автобус за нуждите на секцията, уреждане всекигодишни излети до параклиса „Св. Ив. Рилски“ на Витоша, разгласяване по-пълно и планово секционните мероприятия и др.

Полезно и авторитетно изказване, посрещнато с ентузиазъм от събранието, направи представителят на дружество „Алеко Константинов“ Михаил Кръстев, който поздравил ръководството за показаната добра дейност, поздравил специално семинарската подсекция за постигнатото пълно масовизиране и изтъкна, че секцията има много благодарни задачи и благоприятно поле за работа. С това се дава принос за здравно-хигиеническото, естетическото и патриотическото възпитание на нашия народ, за неговата любов към отечеството, към свободата и прогреса.

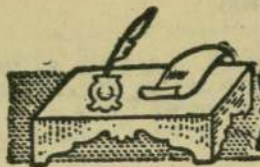
След като председателят на ръководството благодарил за направените творчески изказвания и оточни някои мероприятия по плана — отчетът, планът за дейност през 1960 година и бюджетопроектът бяха единодушно приети.

Направи се избор на ново ръководство, като в него освен всички досегашни членове се включиха: Епископ Тихон, Епископ Николай, Епископ Иосиф, Асен Кемилев, д-р Димитър Пенев, Борис Пантов и Харитон Попов. Новозбраното ръководство се конституира както следва: председател Георги Клисаров, подпредседател Йордан Попилиев, секретар Павел Гицов, касиер-домакин Георги Попйонков, завеждащ излетите Асен Кемилев, културно-просветник Харитон Попов, завеждащ учебно-излетната дейност Борис Пантов и членове: д-р Тодор Зъбов и Васил Радев.

Накрай събранието единодушно и с ентузиазъм реши да се изпрати поздравителна и благодарствена телеграма до Негово Светейшество Патриарх Кирил. На ръководството се възложи да посочи делегати за предстоящата годишна отчетно-изборна конференция на дружество „Алеко“.

Софийските туристи от църковното ведомство са на своя пост за опознаване и обикване все повече Родината, която по думите на поета е хубава татковина, земя рай, за която тупти възторжено всяко патриотично българско сърце.

Небесата проповядват славата на Бога и за делата на рѳцете Му възвестява твърдата. . . Само това искам: . . . през всички дни на живота си да гледам Господнята красота.



ЦЪРКОВНА И ОБЩЕСТВЕНА ЛЕТОПИС

Св. Синод е възложил на комисия да направи преглед-ревизия на последното синодално издание на Библията на български език от 1925 година и да подготви необходимото за едно ново подобро и по-удобно за ползуване издание.

Комисията е в състав: председател Варненски и Преславски митрополит Йосиф и членове: Левкийски епископ Партений, проф. д-р Иван С. Марковски, проф. д-р Христо Гяуров, проф. Боян Пиперов, асистентът при катедрата по Нови Завет иеромонах Сергей, асистентът при катедрата по Стария Завет Николай Шиваров, преподавателят по гръцки език в Духовната семинария Апостол Михайлов и литераторът Стефан п. Василев.

Комисията е започнала своята работа, заседавайки в една от залите на Св. Синод.

Според мнението на председателя на комисията, възложената работа ще бъде извършена за време от 5—6 години.

По летуването на енорийските свещеници. Много енорийски свещеници в селата като членове на местните трудово-кооперативни земеделски стопанства през свободното си от енорийска служба време работят в стопанствата. Някои от тях на основание членството им в ТКЗС са получавали карти за почивните домове на трудещите се селяни. Управлението на тези домове, обаче, са им отказвали места в почивните домове при явяването им там, защото основната им професия не е земеделие, а енорийското им служение. За да не харчат напразно средства за отиване до тия домове, откъдето ще бъдат върнати, съобщава се на енорийските свещеници, че при нужда може да прекарват почивките си в църковните летовищни станции, но не и в почивните домове на трудещите се селяни.

Концерт на хор „Гусла“. На 15 февруари т. г. народният хор „Гусла“ под диригентството на заслужилия артист Асен Димитров изнесе в зала България, София, концерт. Пред препълнената от слушатели зала хорът изпълни с изключително майсторство своята програма, състояща се от български народни песни, хармонизирани от Петър Динев, Добри Христов, Веселин Стоянов и др., руски, румънски, италиански и испански песни, композицията „Левски“ от Новак по текст от Христо Ботев, откъси от разни опери. На концерта присъстваха и Високопреосвещенните синодални архиереи Врачански Паисий и Търновски Софроний, Макариополския епископ Николай, архимандрити и столични свещеници.

Награден архиерейски наместник. За дългогодишно активно участие в движението за мир в света и дълги години като секретар, а в последно време и като председател на градския комитет за защита на мира в гр. Котел, Националният комитет за защита на мира е наградил със специалния медал „десет години движение за мир — за активна дейност“ Благоговейния свещеник Стефан Антонов, архиерейски наместник в гр. Котел.

Празникът на богословската наука в Духовната академия. Всяка година на 12 февруари св. Православна църква чествува великите църковни светители: Василий Велики, Григорий Богослов, Иоан Златоуст. Те със своето учение, „с божествени догмати просветиха вселената“. Те положиха основите на православната богословска наука. Затова на Всеправославния конгрес през 1936 година в Атина бе взето решение празникът на св. Три светители да бъде патрон на всички православни висши богословски институти.

По традиция Софийската духовна академия и тази година уреди и изпълни богослужебно чествуване на тези три славни светители на Христовата църква. Светата Ли-

тургия отслужи ректорът на академията, Макариополският епископ Николай. Проповед каза студентът от четвърти курс Георги Шумов. В нея той обрисова живота и дейността на тримата колоси на богословската мисъл.

Празникът бе ознаменуван и с подходящо тържество в аулата на академията. Професор д-р Ганчо Пашев изнесе лекция на тема „Св. апостол Павел и християнската антропология“.

Благодарност. Семейство свещеник Георги Камберови — от гр. София и техните сродници, изказва най-сърдечна синовна благодарност на Негово Светейшество Българския Патриарх Кирил за отеческото му съболезнование и утешение по случай смъртта на скъпия ни, непрежалим покойник инженер Илия Поггеоргиев Камберов. Вседушевно благодарим и на Негово Преосвещенство Левкийски Епископ Партений, който извърши опелото и произнесе прочувствено утешително слово, а така също на Негово Преосвещенство Макариополския Епископ Николай — ректор на Духовната академия и на Високоблагоевнейните, Всеблагоевнейни и Благоговейни отци, които взеха участие в умилителното опело. Братска признателност дължим и на всички останали близки и познати, които с топли молитви присъстваха на опелото и погребението и споделиха тежката ни мъка.

Бог да прости непрежалимия ни покойник! Да бъде вечна, блажена и светла паметта му!

От опечалените

Панихида. С дълбока скръб известяваме, че след продължително боледуване почина дългогодишния и предан служител на Българската православна църква — свещ. **МАРИН ИВАНОВ МАРКОВ**, на 53 години, от с. Смочан, Ловчанско.

На 22 февруари 1960 год. се навършват 40 дена от неговата преждевременна кончина. По този случай на тази дата в храма „Св. Възнесение“ в с. Смочан, ще се отслужи панихида.

От опечалените

Обявление. Църковното настоятелство при храма „Св. Петка“ — Варна, известява, че длъжността счетоводител-касиер, певец при храма е вакантна. Търси се лице с богословско образование и да владее много добре източното и западно пеене. Заплата 508 лв. и случайни приходи от треби.

Кандидатът да се яви в храма на пеене и опознаване.

От църковното н-во

Обявление. Църковното настоятелство при храма „Св. Възнесение“ — в гр. Коларовград съобщава, че длъжността ПЕВЕЦ-ДИРИГЕНТ при храма е вакантна. Желаящите да я заемат, да се яват на пробно пеене и дирижиране. Заплата по щатните таблици и треби.

Съобщение. Завършилият последния випуск на Черепишкото свещеническо училище при Софийската духовна семинария през учебната 1934/1935 година, по случай 25-годишния си юбилей, ще се съберат на другарска среща през лятото тази година в Черепишкия манастир.

Поканвам съвипускниците си да се обадят до края на м. март с предложения за датата и програмата на срещата.

Свещеник Димитър Георгиев Попов — с. Брестяк
Провадийска духовна околия, Варненски окръг.